

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inšeratom po dogovoru.

PONEDELJSKI

SCOUVENEC

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III, Telefon št. 40-01, 40-02, 40-03, 40-04 in 40-05. List izhaja vsak ponedeljek.

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6, Poštni ček račun, Ljubljana 15.179, Telefon št. 2992.

Hitler in Mussolini

Dolgo pismo nemškega kanclerja vodji Italije
Zgodovinski sklepi velikega fašističnega sveta

Zgodovinsko Hitlerjevo pismo Mussoliniju

Rim, 13. marca. Po seji velikega fašističnega sveta ob 23. uri zvečer, so v predsedstvu vlade v Rimu domačin in tujim časnikarjem razdelili besedilo Hitlerjevega pisma. Pismo, ki je naslovljeno na Mussolinija, je posebno letalo prineslo iz Berlina. Pismo nosi datum 11. marca. Hitler pravi v uvodu, da se v tej usodni uri obrača na Mussolinija, da ga obvesti o sklepih, ki jih okoliščine zahtevajo, in ki jih poslej ni mogoče več spremeniti.

Hitler pravi v pismu, da so bili Nemci v Avstriji preganjani. V Nemčijo je prišlo nad 40.000 beguncev iz Avstrije, ker so v svoji domovini zagovarjali ideje, ki jih je odobraval velika večina njihovih rojakov. Napetost je zmeraj bolj rastla, ko sem se odločil za zadnji odločilni sporazum z dr. Schuschniggom, ki naj vsem vrne popolno enakopravnost pred zakonom. V Berchtesgaden sem opozoril Schuschnigga, da Nemčija ne bo mogla dolgo prenašati, da bi manjšina tlačila večino. Jaz sam sem sin te zemlje. Avstrija je moja domovina. Opozoril sem Schuschnigga, da je nemogoče, da bi velika država dopustila, da bi ljudje iste krvi tlačili tiste, ki se zavedajo zgodovinskih dolžnosti Nemčije. Moje zahteve so bile več kot skromne.

Po vseh zahtevah pameti in še celo po nekaterih zahtevah demokracije bi Schuschnigg moral odstopiti in prepustiti svoje mesto vlad, ki bi se naslanjala na večino naroda. Zadovoljen pa bi bil, če bi se vsem zagotovila enakopravnost v okviru avstrijskih zakonov, če bi bili vsi popolnoma enakopravni in če bi se v vojaškem oziru vzpostavila popolna varnost. Schuschnigg mi je podal slovesna zagotovila in je zaključil pogodbo v tem smislu. Toda že od prvega trenutka ni spoštoval te pogodbe. Dovolil si je celo nov greh proti duhu te pogodbe, ko je hotel izvesti takozvano ljudsko glasovanje. Tako glasovanje pa bi bilo pravi posmeh kakršnegakoli plebiscita.

Vse to je dobilo posledice, ki se sedaj razvijajo. Avstrijski narod se je dvignil končno proti stalnemu zatiranju. Sledil je odstop zvezne vlade in ostalih voditeljev javnih ustanov. Ze nekaj dni je korakala ta dežela v naraščajočo anarhijo. Kot odgovoren vodja in državni kancler nemškega raja in tudi kot sin te dežele nisem mogel dolgo držati roke navzkriž in samo opazovati razvoj teh dogodkov.

Odločen sem, utrditi mir in red v moji domovini in omogočiti ljudski volji, naj odloči o svoji usodi in ne nepreklicni obliki. Naj avstrijski narod končno sam zvari svojo usodo. Kakršnekoli naj bo izid tega glasovanja, vas lahko, Ekscelencija vodjo fašistične Italije, zagotovim o naslednjem:

1. Ne vidim v tem dejanju nič drugega kot zakonito obrambo narodnih interesov ter sem prepričan, da bi Vaša Ekscelencija postopala prav tako, če bi šlo za usodo Italijanov. Tudi jaz kot

vodja in kot narodni socialist ne morem postopati drugače.

2. V kritični uri za Italijo sem vas zagotovil o iskrenosti svojih čustev. Ne dvomim, da se tudi v bodočnost ta čustva ne bodo spremenila.

3. Kakršnekoli naj bodo posledice bližnjih dogodkov, jaz sem že potegnil jasno nemško mejo proti Franciji in v tej uri sem potegnil tudi jasno mejo proti Italiji. To je Brenner!

Tega nisem sklenil šele v letu 1938, ampak

sem prišel do tega spoznanja že takoj po svetovni vojni in tega prepričanja nisem tudi nikomur prikrival.

V zaključku pravi Hitler, da lahko Mussolini pismo tudi objavi in ponavlja, da je do konca upal, da bo s Schuschniggom lahko opravil na drug način. Mussolini naj bo prepričan, da v tem trenutku piše in govori tisto, kar najgloblje občuti — vedno z enakim prijateljskim Vaš najbolj zvesti Adolf Hitler.

Sklepi velikega fašističnega sveta

Zahteva Francije za nastop proti Nemčiji odklonjena

Veliki fašistični svet je izdal tole sporočilo:

Veliki fašistični svet je razmotril poročilo zunanjega ministra o dogodkih v Avstriji in vzel na znanje tudi poročila inozemskih predstavnikov, na podlagi katerih je fašistični svet dan za dnem spremljal razvoj dogodkov po najtočnejših informacijah.

Veliki fašistični svet naglašja, da je avstrijska federalna vlada obvestila italijansko vlado o razgovorih v Berchtesgaden in o iniciativah, ki so sledile in ki so bile pozneje tudi izvršene. Italijanska vlada se je od svoje strani iz evidenčnih razlogov odločila, da v nobenem primeru ne bo posredovala glede avstrijske politike niti v razvoju čisto nacionalnega pokreta.

Veliki fašistični svet posebno naglašja, da je bil nenadni plebiscit, ki ga je objavil kancler Schuschnigg, že od vsega početka, čim se je zanj zvedelo, obsojen na propast bodisi z ozirom na odnose njegove vsebine bodisi po svoji obliki.

Veliki fašistični svet smatra, da je to, kar se je zgodilo v Avstriji, izraz čustvovanja in volje avstrijskega naroda, kar je vse dobilo dokaza pri velikih javnih manifestacijah, s katerimi so v Avstriji te dogodke pozdravili.

Veliki fašistični svet jemlje z nenavadnim zanimanjem na znanje pismo, ki ga je 11. t. m. nemški vodja Hitler poslal duceju, in v katerem so označeni in razloženi dogodki v Avstriji v zvezi z italijansko-nemškimi odnosi. To fuderjevo pismo bo objavljeno.

Veliki fašistični svet pravi tako jemlje na znanje odlok, s katerim je fašistična vlada odbila poziv francoske vlade, da naj bi ji sledila, oziroma akciji, ki ne bi imela nikake podlage niti smotra.

Italijanska vlada se mora držati edine tege, da se mednarodne težave še bolj ne povečajo. Z ozirom na to je svetovna javnost tudi pravilno razumela zadržanje italijanske vlade.

Hitler Mussoliniju: „Nikdar ne bom pozabil“

Linž, 13. marca. TG. Ko je Adolf Hitler zvedel za sklepe velikega fašističnega sveta, s katerimi Italija končno veljavno izjavlja, da se v sedanje avstrijske dogodke ne bo vmešavala, ker jih smatra za naraven razvoj in za notranji problem nemškega naroda, je bil ves ginen in je lastno-ročno napisal brzojavko, ki se naj takoj pošlje Mussoliniju. Brzojavka je zelo kratka in se glasi: „Mussolini, nikdar tega ne bom pozabil. Adolf Hitler.“

Maršal Göring: Večno bomo hvaležni Italiji

Berlin, 13. marca. TG. Danes na vsakoletni spominski dan, posvečen padlim nemškim vojakom, je imel maršal Göring velik govor o Avstriji in o bližajočem se avstrijskem plebiscitu. Maršal je dejal, da ni nobenega dvoma, da bo avstrijski narod enoglasno izjavil, da želi postati del zedinjenega nemškega naroda in del ene same velike nemške države. Odločitev avstrijskega ljudstva ne briga nobenega drugega, izvzemši Avstrijo in Nemčijo. Maršal je podčrtal, da sedaj prihaja čas, ko bo po tolikem trpljenju, odkar so mirovne pogodbe nemški narod razkosale, avstrijsko ljudstvo imelo priložnost, da iskreno in svobodno izpove svojo željo, da se hoče udeležiti novega skupnega nemškega življenja, ki ga oznanja nova nemška pomlad. Nekatere inozemske države so že vložile svoje proteste, toda nemška vlada jih je brez nadaljnjega zavrnila s pripombo, da se to vprašanje nikogar ne tiče, kajti nobena inozemska država nima pravice, da bi imela katerekoli interese v Avstriji. S posebnim poudarkom se je maršal Göring zahvalil Mussoliniju za dokaz njegove zvestobe, lojalnosti in prijateljstva, ki ga je sedaj ob tako težki uri izkazal nemškemu narodu.

Seyss-Inquart, novi zvezni kancler hitlerjevske Avstrije.

Miklas odstopil

Dunaj, 13. marca. c. Zvezni kancler Miklas je odstopil. Udal se je pritisku, ki so ga že več dni izvajali nanj narodni socialisti in se umaknil. Popolnoma neznano je, kako se bo razvijalo vodstvo državnih zadev.

Veselje v Berlinu

Berlin, 13. marca. AA. (DNB) Nemška prestolnica kakor tudi vsa večja nemška mesta so okrašena z zastavami. Današnji dan je posvečen proslavi pobratinstva avstrijskih Nemcev in Nemcev iz raja. Dan je posvečen tudi poastitvi spomina padlim vojakom v svetovni vojni in na ta način se danes skupno proslavlja spomin na vse boje v svetovni vojni in se povečuje nemško-avstrijsko vojno tovarištvo. Vse nemške časopise na uvodnih mestih piše o triumfalnem prihodu Adolfa Hitlerja v svojo domovino ter priobčuje številne fotografije.

Graški škof Pawlikovski aretiran

Izvirno poročilo našega poročevalca

Gradec 13. marca.

S podeželja so prišle ogromne množice v mesto. Vsi zaradi tega, da bi videli Hitlerja, katerega prihod je bil danes napovedan. Toda njihov trud je bil zastonj. Hitler se ni pojavil.

Vsi so prišli, da bi videli fuderja, toda njih up je bil zaman. Pač pa so danes popoldne ob pol 3 pridrveli nad Gradec od Dunaja nemški težki bombniki. Bilo je vsega skupaj 30 letal, ki so krožila nad mestom skoraj pol ure ter so izvala na ulicah pravo ekstazo med gledalci. Ob pol 4 so prišle tudi prve izvidnice nemške vojske, ki se bliža od Brucka. So to motorizirane divizije, ki bodo zasedle vso Štajersko do Straže v bližini jugoslovanske meje. Prihod nemških izvidnic so sprejeli z velikanskim navdušenjem in pozdravljanjem. Vse ulice so se dobesedno napolnile z ljudmi, tako da je bil ves promet z vozili v sredi mesta ustavljen. Danes se je tudi zvedelo, da je nemška policija v družbi s SS četami, ki so prevzele vodstvo policije, izvršila v temo noči celo vrsto aretacij. Med drugimi so bili aretirani tudi graški nadškof dr. Pawlikovski, prejšnji deželni glavar dr. Stephan, Nobelov nagrajenec, univ. profesor dr. Löwy, poveljnik graške policije grof Ferari, prejšnji graški župan, dočim je podžupan Krainer pobegnil ter pravijo, da je odnesel s seboj 100.000 šilingov. Pobegnil je tudi vodja Domovinske fronte, major Gorbach, njegovega brata pa so aretirali. Aretirali so tudi 20 policijskih uradnikov, ki so se preje posebno odlikovali pri preganjanju narodnih socialistov. Policijo so začeli na debelo čistiti in je zaprtih in odpuščenih veliko stražnikov, ki se jim niso zdeli zanesljivi, namesto njih pa vršijo službo pripadniki SS oddelkov. Danes popoldne je izvršila policija tudi velik vdor v vodstvo frontne milice. Aretiran je bil celotni štab, katerega so prijeli ravno v času, ko je imel posvetovanja. Pravijo, da so bile v ozadju priprave za puč in da je milica hotela spraviti na površje Ottona Habsburškega. Opazilo se je nocoj, da so se pojavili falzifikati uradnih

znakov SA in SS oddelkov. Zato so jih ponoči vse žigosali. Oni pa, ki niso imeli znakov žigosanih, so lovili SA in SS oddelki po ulicah in jih zapirali. Hiše, v katerih stanejo ljudje, ki jih je nemški narod trpel v veliki zgodovinski uri nemškega zedinjenja. Zedinjeni nemški narod, je ponovil maršal Göring, Mussoliniju in njegovi Italiji tega nikdar ne bo pozabil.

Beg Judov iz Avstrije se nadaljuje. Zato je še poostrena kontrola na mejah in zlasti v vlakih. V nocošnjem vlakcu, ki je peljal v Maribor, je bila aretirana neka Zidinja, pri kateri so našli 68.000 šilingov. Kaos je še vedno ogromen, ker se ljudje še vedno niso znašli v novem položaju. Izgleda, da bo trajalo še mnogo dni, preden bo zavladalo spet normalno življenje. Trdi se pa tudi, da so nekateri že razočarani. Tako so snoči v nekaterih kavarnah ljudje protestirali, ker je radio oddajal samo nemške koračnice in nobene avstrijske.

Kardinal Innitzer

Dunaj, 13. marca. AA. (DNB) Primas Avstrije kardinal Innitzer je objavil v »Reichspost« proklamacijo, v kateri priporoča vernikom, naj se zahvalijo Bogu, da so se poslednji dogodki v Avstriji odigrali brez prelivanja krvi. Vernike poziva, da molijo za srečno bodočnost Avstrije in da se pokore oblastem.

Izjava ministra Wolfa

Dunaj, 13. marca. AA. (DNB) Danes je prevzel dolžnosti novi zvezni minister za zunanje zadeve Wilh. Wolf, ki je imel ob tej priliki govor, v katerem je izjavil med drugim tudi tole:

»Hočemo zavarovati mir na tem svetu, ki je poln mržnje, pa tudi mir med našim narodom, mir med nemškim narodom, kar ni nikaka nova naša naloga. V tem vidim samo izpolnitev one točke sporazuma od 11. julija 1936, s katero se je Avstrija obvezala, da si bo vedno v svesti svoje nemške naloge. To je točka, o kateri bo govorila tudi v teku prihodnjih tednov. Mi moramo odločno iti naprej po tej zunanje-politični poti druge nemške države. To je glavni pogoj našega dela.

Pogled čez mejo

Avstrija je bila pred krvavo revolucijo

Št. II 12. marca.

Dogodki v sosednji Avstriji se vrstijo s tako bliskovito naglico, da jih je nemogoče sproti zasledovati ter bo potrebna daljša časovna distanca, predno bomo lahko vse v podrobnosti razumeli. Še včeraj popoldne se je mislilo onstran meje, da se bo plebiscit v nedeljo vršil kljub temu, da narodni socialisti ne nastopijo. Vse do sedme ure sinoči je policija na ulicah Gradaca snemala narodnim socialistom njihove znake ter razganjala njihove vrste, ko so manifestirali po ulicah. Tudi so včeraj popoldne začeli deliti orožje iz vojaških skladišč pripadnikom patriotske fronte, iz Gradaca pa je bilo odposlanih okoli 30 lovornih avtomobilov s težko oboroženim vojaštvom v posamezne najbolj vroče razpoložene kraje na Štajerskem, med njimi tudi v Špilje, da bi tam za časa plebiscita vzdrževali red in mir. Danes pa je v Gradcu in ostalih mestih Štajerske tudi ob naši meji že povsem druga slika. Policija in žandarmerija nosi na rokavih znake s kljukastim križem, vojaštvo pa se na letih tovornih avtomobilih, na katerih se je peljalo iz Gradaca pomagat domovinski fronti, vrača zopet nazaj, prepevajoč hitlerjevske pesmi, z rdečimi hitlerjevskimi znaki na rokah.

Plebiscit naj bi bil znak za strašno klanje

Danes se vse bolj jasno vidi, da bi bil prišel plebiscit Avstriji novo, še vse strašnejšo in bolj krvavo revolucijo, kaor je bila socialistična leta 1934. Narodni socialisti se plebiscita niso hoteli udeležiti, vedoč, da bi jim bil prinesel poraz. Danes se doznava, da so izdali parolo, da se na dan plebiscita pokoljejo po vsej Avstriji pristaši patriotske fronte in plebiscitni odbori in da narodni socializem dejansko nastopi z revolucijo. Zdi se, da je za to izvedel Sušnik v poslednjem hipu in da je zaradi tega odstopil. Spoznal je poč, da je

Manjše zlo . . .

kakor pa bi bila revolucija, ki bi bila zamažala državo do temeljev ter bi bila zahtevala tisoče in tisoče žrtv. Poleg strahu pred revolucijo, pa je njegovo odločitev seveda prav tehtno vplival

dejstvo, da so nemške čete na čelu z avstrijsko legijo prekorčile mejo ter vkorakale na avstrijsko ozemlje, burno pozdravljane od prebivalstva avstrijskih mest.

SA in SS prevzema ob'ast

Kakor Sušnika samega, tako so dogodki prehiteli tudi narodne socialiste. Na takšno naglo rešitev očitno niso bili pripravljeni. Videlo se je to sinoči v velikih brezglavosti in dirindaju, ki je nekaj časa vladal. Potem pa je začela že davno pripravljena in dobro izurjena mašinerija narodnega socializma naglo delovati. Oddelki SA in SS so se začeli formirati najprej v mestih, posebno v Gradcu. Orožje so dobivali iz vojaških skladišč in v nekaj urah so se pojavile na ulicah strnjene kolone teh čet, vse v civilu, pa z vojaškimi šlemi, karabinkami in bajoneti opremljene. Le tu in tam se je videla med njimi rjava uniforma SA milicnika. Danes jutraj so te čete prevzele službo kot pomožni organi policije in žandarmerije železničarjev in financarjev. Na tovornih avtomobilih so jih odpravili na podeželje. Poslali so jih več avtomobilov tudi v Špilje in na mejo, ki so jo zasedli na važnejših točkah. Na deželi so te čete takoj začele razoroževati pripadnike patriotske fronte. V Špilju so na primer zaplenili strojnico in 37 karabink ter veliko streliva.

Navdušenje

Povsod od meje proti Gradcu in dalje po Štajerskem je čudovito razpoloženje. V vseh večjih mestih in trgih je, kakor je bilo pri nas za časa osvobođenja. Vse prebivalstvo je na ulicah, ljudje so kakor pijani, vso noč so bile nocoj odprte gostilne in je igrala godba v njih in zunaj na trgih, vse se objema, poljubuje, skratka, za nas, hladne in trezne sosedje izgleda, kakor da so ljudje izgubili pamet. To pa je le po središčih mest in v trgih — na kmetih ne vidiš te izpremembe, prav tako je ne vidiš zunaj v graških predmestjih, v Eggenbergu in Göttingu, Puntigamu, kjer so prav redke tudi zastave s kljukastim križem Delavstvo, ki je še sedaj socialistično, molče protestira ter se je zaprl v svoje domove kjer v strahu pričakuje, kaj bo. Pa tudi kmetje razen njihove v šolah z narodnim socializmom inficirane mladine, se zadržujejo pasivno in čakajo, kaj bo prinesel čas.

Avstrija priključena Nemčiji

Plebiscit bo 10. aprila

Zvezna vlada je uradno proglasila priključitev Avstrije k Nemčiji. Plebiscit, o katerem bo avstrijsko ljudstvo izrazilo svoje mnenje o priključitvi in jo potrdilo, bo dne 10. aprila. Zvezni predsednik Miklas je na zahtevo kanclerja Seyss-Inquarta odstopil in je v skladu s predpisi ustave izročil svojo oblast kanclerju Seyss-Inquartu.

Novi zakoni so bili danes uradno objavljeni in sporočeni inozemskim ambasadorjem. Glavni zakon se glasi:

I. Avstrija je del nemške države.

II. Plebiscit, pri katerem bodo vsi možje in ženske, ki so dopolnili 20 let starosti, bo dne 10. aprila. Plebiscit bo tajen, odločala bo večina oddanih glasov.

III. V plebiscitu bo avstrijsko ljudstvo izpovedalo, če priključitev k nemški državi odobrava ali jo odklanja.

Hitler na grobu svojih staršev

Linz, 13. marca. TG. Danes opoldne je Hitler iz Linza z velikim spremstvom odpotoval na grob svojih staršev v Leonding. Na vsej poti do Leondinga je ljudstvo napravilo ogromen špalir, v katerem je stalo po cenitvi nepristranskih opazovalcev najmanj 60.000 ljudi. Na pokopališču se je na grobu svojih staršev mudil četrt ure. Med tem so v zraku brneli številni bombniki, ki so metali vence na pokopališče. Po obisku groba svojih staršev se je Hitler v avtomobilu, ki je počasi vozil med desetimi tisoči navdušeno vzklikajočih ljudi nazaj v Linz, kjer je bilo zbranega toliko ljudstva, da so SS oddelki le z največjo težavo napravili pot za kanclerjev avtomobil.

Hitler v Salzburgu?

Dunaj, 13. marca. c. Po zadnjih vestih Hitlerja nočijo ne bo na Dunaj. Najbrž bo prenočil v Salzburgu.

Linz, 13. marca. AA (Havas). Vodja nemškega rajha državni kancler Adolf Hitler je prebil noč v Linzu. Danes opoldne ob 11.45 je odpotoval v Leonding, kjer bo obiskal grobove svojih staršev. Drugi del njegovega današnjega programa še ni določen. Nekateri mislijo, da bo popoldne obiskal tudi Salzburg.

Dunaj, 13. marca. AA. (Reuter). Enega od največjih dunajskih hotelov, hotel »Majestic«, so pripravili za bivališče nemškega vodje Adolfa Hitlerja, ko pride na Dunaj. Računajo, da bo Hitler ostal na Dunaju en dan.

Linz, 13. marca. AA. (Reuter). Hitler je poleg Seyss-Inquarta, ki je tudi prenočil v Linzu, sprejel tudi večje število visokih državnih funkcionarjev.

Schuschnigg na Madžarskem

Dunaj, 13. marca. TG. Bivši zvezni kancler dr. Schuschnigg je odpotoval iz Avstrije čez madžarsko mejo. Nastanil se bo v Tati nekaj kilometrov daleč od Budimpešte na posestvu grofa Esterhazyja, katerega gost do nadaljnjega ostane.

Dunaj, 13. marca. AA (Reuter). Doznava se, da je bivši avstrijski kancler Schuschnigg prispel v Talo na Madžarskem na posestvo grofa Esterhazyja. Grof Esterhazy je v telefonskem razgovoru z dopisnikom Reuterja izjavil, da bivši kancler Schuschnigg ne biva v dvorcu in da tudi ne ve, kje se nahaja. Esterhazy je zatem povedal tudi tole: Nisem poklical dr. Schuschnigga, da pride v Talo, če pa slučajno pride, bo lepo sprejet, pa če prade v kakršnemkoli času.

Schirach na Dunaju

Dunaj, 13. marca. AA. (DNB). Vodja nemške mladine Baldur v. Schirach je prispel na Dunaj.

Škubl odstopil

Državni tajnik Mihael Škubl je danes odstopil in sicer, kakor pravijo, prostovoljno. Policijski ravnatelj Dunaja Weiser, nadalje 3 člani državnega tiskovnega urada in številni socialisti, ki so bili pred nekaj dnevi amnestirani, so bili spet zaprti. Dunajski župan dr. Schmitz je zastražen v svojem stanovanju.

Avstrijski kmet za prehrano Nemčije

Dunaj, 13. marca. TG. Novi kmetijski minister ing. Reinthaler je sprejel odposlanstvo avstrijskih kmetov, katerim je izjavil, da bo avstrijsko poljedelstvo radevolje prispevalo k prehrani vsega nemškega naroda. Avstrija bo smatrala za svojo nemodoljubno dolžnost, da tudi svoje doprinese k temu važnemu vprašanju. Avstrijskemu kmetu se ni treba bati, da bi trpel kakšno škodo, ker bo svoje pridelke sedaj lahko na velikem nemškem domačem trgu vnovčil za pravične cene.

Domovinska fronta

Dunaj, 13. marca. c. Imetje Domovinske fronte je prevzela narodnosocialistična stranka.

Vse avstrijske občine in vse vasi pošiljajo neprestano pozdravne brzojavke Hitlerju.

Herbert Deblis je spet postavljen na položaj šefa politične policije, s katerega ga je odstranil knez Starhemberg, ko je bil avstrijski kancler.

Upravnik Burgtheatra je tudi moral odstopiti. Imenovan je znani pisatelj Mirko Jelusich, ki je po rodu Hrvat.

V Franciji zopet Blum

Novi zunanji minister Paul Boncour

Pariz, 13. marca. c. Zvečer ob 20 je Leon Blum predstavljen predsedniku republike Lebrunu novo francosko vlado, ki je 104. v tretji republiki. Vlada je slična prvi Blumovi vladi po volitvah v maju leta 1936. Iz vlade je izpadel dosedanj zunanji minister Delbos. Nova vlada je sestavljena po glavnih ministrstvih takole:

Predsednik vlade in finančni minister Leon Blum; **podpredsednik vlade in vojni minister** Edouard Daladier; **ministri brez portfelja** Paul Faure, Sarraut, Viollette, Steeg; **minister za proračun** Spinasse; **minister za propagando** Frossard (popolnoma novo ministrstvo); **zunanj minister** Paul Boncour; **notranji minister** Dornoy; **pravosodje** Rucart; **minister za koordinacijo pri predsedstvu vlade** Vincent Auriol; **minister za vojno**

Dunaj, 13. marca. c. Danes so izšli vsi dunajski časopisi, razen demokratskega glasila »Der Tag«. Tudi »Reichspost« je izšla, pač pa objavlja notico, da je bivši šef dr. Funder odstopil in je vodstvo lista prevzel Howorka. Tudi drugi listi so objavili slične novice, to je, da so vodstvo listov prevzele nove osebe.

»Reichspost« objavlja izjavo kardinala Innitzerja. Kardinal pravi, da je treba zahvaliti Boga, da se je vse končalo brez prelivanja krvi.

Počasno zasedanje

Dunaj, 13. marca. c. Zvečer objavljajo, da bo nemška vojska Avstrijo zasedala zelo počasi. Razmešanje nemške vojske po Avstriji bo trajalo ves teden. Govori se, da bo novi plebiscit šele okoli velike noči.

Dunaj, 13. marca. c. Ves dan krožijo nemška letala nad Dunajem. Popoldne se je število nemških letal nad mestom še povečalo.

Na letališče Aspern pri Dunaju so se spustile na tla danes številne edince nemških letal. Medtem ko normalni promet na vseh progah opravlja dosedanje avstrijske osebe, je neki nemški zrakoplovni štab prevzel poveljstvo nad letališčem in zelo tovariško postopa s častniki in ostalimi avstrijskimi letalci na aerodromu. Druga poleg druge so razobešene zastave nemškega rajha in rdeče-bela-črna državna zastava.

Dunaj, 13. marca. AA. (Reuter). Čeprav je težko vsaj približno oceniti, koliko nemške vojske je zdaj stopilo na avstrijska tla, se vendar more zanesljivo domnevati, da je število nemških vojakov v Avstriji zdaj 250.000. Temu številu je treba dodati še 40.000 avstrijskih legionarjev. Nad 200 bombnikov je zdaj v okolici Dunaja.

Evropa mirno gleda

Češkoslovaška ni mobilizirala

Praga, 13. marca. TG. Zunanje ministrstvo najodločnejše zanika vesti, ki jih razširja gotov tisk, češ da je Češkoslovaška odredila mobilizacijo svoje armade. Te vesti so popolnoma izmišljene. Češkoslovaška je samo nekoliko okrepila svoje obmejne postojanke, to pa zaradi tega, da olajša obmejno kontrolo zaradi velikega navalba beguncev, ki beže iz Avstrije. Češkoslovaška avstrijskim beguncem ne dovoljuje prehoda na svoje ozemlje, razen v izjemnih primerih.

V Londonu:

„Samo posvetovanja“ Csl. poslanik pritiska

London, 13. marca. AA. (Reuter). Češkoslovaški opolnomočeni minister Jan Masaryk je obiskal v Foreign-Office lorda Halifaxa. Za njim je prispel v Foreign Office francoski veleposlanik Corbin, ki se je po krajšem razgovoru z lordom Halifaxom vrnil na francosko veleposlaništvo.

Češkoslovaško poslanstvo v Londonu je sprejelo od praške vlade obvestilo, da je opolnomočeni minister Nemčije v Pragi dal češkoslovaški vladi zagotovilo, s katerimi vlada nemškega rajha visoko ceni mir ki ga manifestirajo na Češkoslovaškem. Dodal je še, da nemška vlada goji občutja dobre volje nasproti Češkoslovaški.

Lord Halifax je danes popoldne sprejel češkoslovaškega poslanika v Londonu Masaryka. V političnih krogih v Londonu verujejo, da bo vlada verjetno na seji, ki je napovedana za ponedeljek, določila besedilo izjave, ki jo bo predsednik vlade Chamberlain prebral v spodnjem domu. V angleških političnih krogih izražajo željo, da bo do tega časa že sestavljena francoska vlada in da bi na ta način moglo priti do izraza tesno sodelovanje obeh držav. Ne dvomijo o tem, da je češkoslovaški poslanik v tem pogledu zadovoljen z razgovorom, ki ga je snoči imel z državnim podtajnikom v ministrstvu za zunanje zadeve. Verjetno je, da bo prišlo to zadovoljstvo do izraza v izjavah, ki bodo padle v spodnjem domu, bodisi v odgovoru na postavljena vprašanja ali pa v toku razprave, ki jo delavska opozicija želi izzvati v ponedeljek. Proti večeru je šel liberalne opozicije Arthibald Sinclair imel razgovor z lordom Halifaxom, podoben razgovor pa je imel danes popoldne tudi Attlee. Verjetno je da je ob tej priložnosti izrazil potrebo, da se zavzame stališče, ki ne bi zapustilo nikake sumnje glede vtisa, ki so ga imeli na Angleškem zadnji dogodki. Ta vtis je bil globok in enodušen. Potrjujejo tudi vesti, da na dopoldanski seji vlade ni bilo niti enega glasu, s katerim bi kdo poskušal opravičevati stališče nemške vlade. Treba je pripomniti tudi to, da se demantirajo in to kategorično, norda zlonamerne vesti o obisku Halifaxa pri Ribbentropu.

Stališče Francije

Pariz, 13. marca. c. V Parizu pričakujejo, da bo vsak čas objavljena carinska in denarna zveza med Nemčijo in Avstrijo. Dvigljene bodo carinske meje med obema državama in uveden popolnoma svobodno osebn in blagovni promet.

Denarna zveza med obema državama bo postavljena na podlagi razmerja, da velja 40 mark 100 avstrijskih šilingov.

Iz Berlina pošiljajo neprestano na Dunaj gospodarske in politične strokovnjake, ki bodo čimprej izvedli popolno vzporeditev med avstrijskimi

in mornarico Campinchi; minister za letalstvo Guy La Chambre; minister za prosveto Jean Zay; poljedelstvo Monnet; jeva dela Moch; trgovina Cot; pošta Lebas; zdravje Riviere; kolonije Moutet. Državni podtajniki pa so Tessan, Fevrier, Aoubaud, Blanchard, Tassot, Lyautey, Serre, Ramadier in Perrin.

Najvažnejša sprememba je vsekakor v finančni in zunanji ministri. Blum je sam prevzel finance, Paul Boncour pa zunanje ministrstvo.

Vsega skupaj je v novi vladi 5 bivših predsednikov vlad, 4 senatorji in 30 poslancev. Ministrstvo je 23. državni podtajnikovi na 13. v novi vladi so štirje socialisti, 16 radikalnih socialistov, ostali pa pripadajo drugim levčarskim skupinam.

Dunaj, 13. marca. AA. (Havas). Nemške čete so nočjo prispale na Dunaj ob zelo slabem vremenu. Padal je eneg in verjetno zaradi tega niso bile zbrane ob tem dogodku tako številne množice ljudstva, kakor je bilo pričakovati. Ob 2 ponoči so nemške čete, to je en bataljon motorizirane pehote, prispale v Hieteldorf, iz smeri St. Pöltna. Ob 2.30 so nemške čete prispale na Dunaj v vojašnico Reinweg, kjer jih je pričakala ena četa pehote 3. polka z zastavo in godbo ter ji izkazala vojaške časti.

Aretacije na Koroškem

Berlin, 13. marca. AA. (Havas). Doznava se, da je prišlo na Koroškem do več predhodnih aretacij. Med aretiranimi so tudi generalni tajnik domovinske fronte, 12 komunistov in 3 judje, ki so obtoženi, da so z denarjem pomagali komunistični agitaciji.

Koroški Slovenci pribežali v Ljubljano

Ljubljana, 13. marca.

Z današnjim dopoldanskim vlakom je skozi podroški predor prišlo v Ljubljano 6 uglednih koroških Slovencev. Ti Slovenci pripovedujejo, da hitlerjanci na Koroškem nastopajo disciplinirano, vendar pa tudi izražajo grožnje proti koroškim Slovincem. V Ljubljani je sestavljen odbor, ki bo eventualno pomagal koroškim Slovincem, ki beže pred hitlerjanci.

in nemškimi gospodarskimi in političnimi ustanovami.

Na nemško zahtevo bo na Dunaju še najbrž nočjo izšla prepoved oziroma omejitev vseh dvigov vlog iz avstrijskih hranilnic in bank. Ta teden je bil namreč v Avstriji velik naval na denarne zavode. Določili bodo vsoto, ki jo lahko vlagatelji tedensko dvigajo iz denarnih zavodov. Govori se o znesku 100 šilingov na teden.

Pariški kardinal

Če bi bila Francija močnejša ...

Pariz, 13. marca. c. Pariški kardinal in nadškof Verdier je danes o dogodkih v Avstriji izjavil naslednje:

Franco prodira naprej proti morju

Saragosa, 13. marca. TG. Francova armada se je v močnem zaletu prebila skozi gorske soseke pri Alcanizu — Caspe — Hiar, kjer so se republikanske čete postavile v bran k zadnjemu odporu. Republikanci so vrgli na to bojišče sveže rezerve, toda vsak odpor je bil zaman. General Yague je v silnem zagonu prešel prelaz Alzaita na cesti iz Saragose v Alcaniz ter vrgel nasprotnika v dolino Ebro, zasedel Escatron, kjer se reka Martin steka v Ebro. Konjenica njegove armade pa je zasedla Hiar, očičila gorovje Domens in zasedla vse vasi in trge dol do doline reke Martin. Glavni boji so bili v Montalbanskem gorovju, kjer je general Aranda s svojimi galicijskimi četami, s katerimi sodelujejo tudi italijanski prostovoljci pod poveljstvom generala Bergonzolija, republikanski franto prodrl in nepričakovano zasedel mesto Obon. Njegove čete so nadaljevala ofenzivo ter so v hitrem napredovanju zasedle Valdeolejos ter drle naprej med Montalbanskim

»Naša dolžnost je, da v teh žalostnih urah povdarimo, kakšne globoke simpatije nas vežejo na katoličane v Avstriji. V drugih okoliščinah in če bi bila Francija močnejša in če ne bi živela v teh razmerah, bi kaj takega lahko preprečili. Želim samo, da nas Francija zmore pomagati slabim in tistim, ki so v stiskah.

Češkoslovaški list o Jugoslaviji

Praga, 13. marca. AA. Praški list »Die Zeit« piše pod naslovom: »Jugoslavija se veseli prihoda 7 milijonov prijateljev« o prihodu nemškega kanclerja Hitlerja v Avstrijo. Neka belgrajska politična osebnost je izjavila tujim časnikarjem, da se Jugoslavija veseli nad močno nemško sosedo in da se smatra za srečno, da je predsednik vlade dr. Milan Stojadinović januarja meseca imel priliko razgovorjati se z vodilnimi nemškimi osebnostmi o vseh vprašanjih, ki zanimajo Jugoslavijo in Nemčijo. Po besedah tega politika je Jugoslavija dobila še 7 milijonov prijateljev ob svoji meji.

Kako so Miklasa prisilili

Praga, 12. marca. Današnja »Prager Presse« poroča: Iz različnih poročil, ki jih objavljajo tujakajšni jutranjiki, se da vzpostaviti približna slika, kaj se je 11. marca in danes na Dunaju zgodilo.

V dopoldanskih urah 11. marca je prišel »Gaulleier« (pokrajinski voditelj) za Posaarje Burekel v svojstvu posebnega poslanstva iz Berlina na Dunaj. Kmalu nato je bil sprejet pri predsedniku zvezne republike Miklasu, s katerim se je dalj čas posvetoval. Nedvomno je sporočil prvo ultimativno zahtevo Nemčije Avstriji, naj se ljudsko glasovanje odloži, naj bo zvezni kancler odstopil in naj se osnuje nova vlada s Seyss-Inquartom na čelu. Zvezni predsednik Miklas se je temu upiral. Ob 17 pa je z letalom dospel na Dunaj svetovalec rajhovskega kanclerja (Hitlerja) Viljem Keppler in pristal na letališču v Aspernu. Z avtomobilom se je takoj odpeljal v palačo zveznega kanclerstva. Kakor je poročala »Reichspost«, je Keppler sporočil ultimativne zahteve nemške vlade, naj se takoj preloži ljudsko glasovanje v Avstriji in takoj imenuje vlada, ki naj ji predseduje Seyss Inquart. Zvezni predsednik Miklas je to zahtevo ponovno zavrnil. Nato se je pojavil vojaški ataše nemškega poslanstva na Dunaju z nalogom maršala Göringa. Bil je to generalni poročnik Muff, ki je predsedniku avstrijske republike in avstrijskemu zveznemu kanclerju izročil ultimatum z rokom do 19.30 z enakimi zahtevami. V primeru, da bi avstrijska vlada temu ultimatu ne ugodila, bi takoj vkorakalo 200.000 mož nemške armade čez avstrijsko mejo. Zvezni predsednik Miklas je ponovno odklonil ta ultimatum. Pod pritiskom pa je izjavil: »Izognil se bom nasilju ter bom sam padel pod nasiljem! Nikakor pa ne bom storil tega, kar zahtevate od mene. Nisem tisti, ki bi prekršil svojo uradno prisego! Pozneje pa je Miklas vendar sprejel ultimatum, nakar so se razvijali znani dogodki.

gorovjem in Alcanizom ter podile pred seboj preplašenega nasprotnika. Iz Malorce so prihiteli napredujoči armadi na pomoč bombniki, ki so nasprotnika še bolj zmedli. Nasprotnik je prepustil zmagovalcem veliko količino čisto novega vojnega materiala.

Salamanca, 13. marca. AA. (Havas). Vrhovno poveljstvo nacionalističnih čet je izdalo tole sporočilo: Naše čete napredujejo in so prekorakale most pri Olliete. Zavzele so vse ozemlje na levi obali reke Martin in med drugim tudi vas Male de los Keljados in okolico Montalbana. Ob tej priložnosti je bil popolnoma uničen en nasprotni bataljon. Naše čete so zavzele tudi samostan San Juan, Pic-Eriga, Muela de Abadila in Val de Concos. Na desni obali reke Martin pred Alcanizom smo zavzeli hrib Gvardia in vas Albalade del Arzobispo, Azaila in Escatron. V trenutku tega našega poročanja naše čete nadaljujejo svoje napredovanje.

Športna poročila

Nadaljevanje s 4. strani Prvenstveno nogometno tekmovanje

Belgrad, 13. marca. m. Današnje prvenstveno tekmovanje je ponovno spremenilo vrstni red na tabeli. Slavija je padla s četrtega na peto mesto, četrtlo mesto pa je zavzel Hajduk. Bask je zasedel šesto mesto, medtem ko je Jugoslavija padla na sedmo.

Tabela: Hašk 19, BSK 19, Gradjanski 14, Hajduk 12, Slavija (Sarajevo) 10, Bask 9, Jugoslavija 8, Ljubljana 7, Jedinstvo 7, Concordia 5.

BSK:Jedinstvo 2:0 (1:0).

Tekma je bila na igrišču BSK pred 2000 gledalci. Vreme je bilo zelo hladno. BSK je bil v premoči vso igro ter so je Jedinstvo umaknilo v glavnem na obrambo.

BASK:Jugoslavija 4:0 (1:0).

Pred 1500 gledalci se je odigrala tekma na igrišču Jugoslavije. Obe moštvi sta bili zelo elabni. Jugoslavija je igrala tako, da so gledalci po tekmi burno protestirali proti upravi Jugoslavije.

Hajduk:Slavija 3:1 (2:1).

Današnja tekma se je končala z zasluženo zmago Hajdukovec, ki so bili v stalni premoči. Curih, 13. marca. m. Švica:Poljska 3:3.

Boksorske tekme v Beogradu

Belgrad, 13. marca. m. Včeraj so bile tekme v boks. Med drugim sta se borila tudi Miletič in Peza. Peza je Miletiča v sedmi rundi knockoutiral, tako da je padel in udaril z glavo ob tla. Zdravniki so po dolgem naporu spravili Miletiča iz nezavesti ter ga odpravili domov. Proti jutru pa se je njegovo stanje poslabšalo in so ga prepehali v bolnišnico. Ni prišel več k zavesti in je ob 8 zjutraj umrl. Zaradi pretrsa mu je kri udarila v možgane.

Belgrad, 13. marca. m. Na današnjem izrednem obrednem zboru Touring kluba, ki ga je vodil podpredsednik bančni ravnatelj in kabinetni šef g. Anton Končan, so bila spremenjena pravila radi tonejšega sodelovanja med centralo in podružnicami Touring kluba. Iz Ljubljane so se obneza zbora udeležili ing. Bartl, dr. Fink, Jerman in Pinter.

Koroški hitlerjevci

Ta članek je bil napisan tik pred nemško zasedbo Koroške.

Da so koroški hitlerjevci posebne vrste, si lahko predstavljamo. Takoj po govoru notranjega ministra Seysa-Inquarta se je podala deputacija narodnih socialistov pod vodstvom znane predsednika Perkonig-a k dež. glavarju ter z vso odločnostjo tirjala za svoje somišljenike zastopstvo v vseh javnih korporacijah. Ističasno se pojavila hitlerjevska zastopstva pri delavski, kmetijski in trgovinski zbornici ter zahtevala takojšnjo preobnovo v vodstvih. Po deželi pa so se razširili glasovi, da bo že v kratkem imenovan za novega deželnega glavarja znani poslovodja Heimabunda stotnik Maier-Kaibitsch, ki si je z doslednim raznarodovanjem koroških Slovencev med nemškimi nacionalnimi krogi pridobil ugled in simpatije.

Nadse zanimivi prizori so se dogajali v zadnjih dneh v slovenskem delu dežele. Donalca v vsaki gostilni so se s hvalami zastopniki nacionalno-nemški Slovencev in stikali glave k važnim pogovorom. Nekatere v Rožu se je celo dogodilo, da je eden radikalnejših odpadnikov nagovoril družbo avstrijskih častnikov, zbranih slučajno v neki vasi, in jim v strahotni nemščini dokazoval s posebnim govorom simpatije svojih prištevov za Hitlerja in Nemčijo. Častniki so se izprva nerodnemu govorniku muzali, nato pa nevoljni menjali gostilno. Čudni hitlerjevci pa so ostali poparjeni, ker niso našli razumevanja za svoje navdušenje. Sredi Podjune je imela domovinska fronta svoje zborovanje, ki ga je otvoril znan prijatelj Slovencev s krilatice zadnjih dni: Poznamo samo še eno fronto in to je nacionalna! — Za 27. marca pa so enovali nekaj posebnega. Sklicati so namestili vse koroško ljudstvo po vzorcu svoječasnega velikega zborovanja pred glasovanjem leta 1920 na Gospodovetsko polje, kjer bi mu raztolmačili, da je nemški socializem iselovečen z nacionalno fronto v deželi in kot tak edini garant nedejane, enotne Koroške. Za to manifestacijo so pridobili celo notranjega ministra samega. Nedvomno je, da bi spretno aranžirano zborovanje ustvarilo v deželi vtis, da je vsa v rokah Adolfa Hitlerja. Z agitacijo so zvezali tudi rafiniran teror, češ da je to zadnja prilika, ki omogoča pristop k narodnem socializmu. Po zborovanju bi se tehnična ljudskega mnenja brez dvoma nagnila globoko v prid koroškim hitlerjem in bi glasovanje v smislu Schuschniggove parole vsaj na Koroškem postalo brezizgledno.

Kje prebivajo beneški Slovenci

Strokovnjaki, ki so se bavili s proučevanjem Beneških Slovencev, so tako-le potegnili meje ozemlja, koder (pod Italijo) prebivajo ti najdalje v ospredje potisnjeni odlomki slovenskega naroda. Rihard Wagner na primer pravi, da gre sedanja jezikovna meja od Ibane v naravni črti proti gori Subit, od tam pa do Nadiže pri mestu Cedad (Cividale). Od nadiškega mostu gre meja dalje čez Volovnjak na Medla Sjena do vasi Portin, dalje v dolino do potoka Karnahiti in čez vrhove do reke Ter, od koder reže vas Podbrdo, se dvigne čez Muševce sedlo do Kadina in pade v dolino Režije, kjer sledi reki Beli. Na vzhodni strani pa se Beneški Slovenci dotikajo Julijskih Slovencev v nekdanji Goriški ali današnji Julijski krajini. Številčno so še vedno močni. Saj je italijansko ljudsko štetje l. 1921 samo navedlo 40.000 Slovencev v Beneški Sloveniji.

Beneški Slovenci se delijo po mnenju strokovnjakov in na osnovi jezikovnih narečij v štiri dele: v Rezijane, Tarčentske Slovence, Nadiške Slovence in Idrijske Slovence.

1. Rezijani živijo v rezijski dolini pod goro Kanin. Dolina je prirodno lepa. Reko Belo imenujejo domači Rozojanska voda. Toda samo lepa je in ni rodovitna. Rezijani pridelujejo krompir, fižol, koruzo, nekaj žita in repo. Mlekarstvo je v Režiji dobro razvito, ker imajo lope pašnike po planinah, kjer goje pastirstvo. Rezijani so tudi domači obrtniki-rokodelci in spretni trgovci. Možki radi zapuščajo domove ter hodijo v bližino in daljino sosesčino, kjer za mal denar popravljajo pisarne in drugo domačo posodo. Tudi žene jim pogosto pomagajo. Rezijani izdelujejo posebne vrste glinaste posode in jo potem ženske razpečajo. Celo do Dunaja, do Gradaca so nekdatj prišli. Danes gredo globoko v notranjost Italije. Po zimi se vračajo s prihranjenim denarjem domov, da preživijo svoje družine. Rezijski rod je trd, odporen, zdrav, skromen in molčeč. Takšne so tudi ženske. Največja rezijska naselja so: Ravanca (župnija in šola), Lipovec, Stolbica, Njiva, Osejani, Bila (šola). Režija je v cerkvenem oziru spravljena vsa v okvir ene same velike rezijske župnije. Običinski urad pa imajo Rezijani v Moggio, torej izven svojega lastnega kraja. Župnija šteje 4.500 duš. V cerkvi se rabi še rezijsko narečje. Vse drugo pa je italijansko, ob-

V zvezi z razkritji v dunajski »Teinfallstrasse« so se po deželi razširile govorice, da so našli med načrti narodno-socialističnega puča tudi zemljevid nove Avstrije, ki na začudenje koroških hitlerjevcev ni vseboval več Koroške. Iz tega se sklepa, da mora obstojati nek tajen sporazum med Nemčijo in Jugoslavijo, po katerem bi se Koroška odcepila od Avstrije. Najdubovitejši so celo prišli do zaključka, da namerava Hitler z odstopom Koroške ojačiti hitlerizem v Sloveniji in si s tem omogočiti eventualno poznejšo intervencijo v prilog nemške manjšine v Sloveniji, podobno kot se to dogaja v primeru Češkoslovaške. Vse te kombinacije pa je porušil nedvoumni demanti notranjega ministra, ki je vse take govorice proglasil kot popolnoma neosnovane in neresnične.

Nenadna napoved večerajšnjega glasovanja je vplivala na koroške hitlerjevce kot mrzel curek vode. Na to niti niso bili pripravljeni in so tudi dolgo ugrabili, kako naj glasujejo. Podrobno-sti koroškega glasovanja pa bodo snov zase.

AKO.

Koroški drobiž

Na Brnci se je koncem predpusta poročil g. France Mertelj, Prangarjev v Zmoticah, a Cemer-njakovo Mojico a Pečnice. Poročil je župnik Vrh-njak, slovit brnški pevski zbor pa je svojemu to-varišu-pevcu pod vodstvom g. Janka Kropivnika pel med poročno mašo.

Znani Kosmov dom v Mačah pri Svečah je izgubil svojo mlado gospodinja Pepco Partl. Nenadno je zbolela na težki notranji bolezni, se le-čila na Dunaju, a operaciji podlegla. Zapušta 6-letno hčerko in žalostnega moža. Kosmov dom je pred letom izgubil tudi svojega korenitega očeta.

V Št. Jakobu se je poročil mladi posestnik France Mečina z Arihovo Mojico iz Podkraja.

V Bačah je umrla na jetiki agilna družtev-nica »Jepec in zavedna Slovenka Regina Sgiar-ovello.

Zvezna vlada je podražila potne liste, ki bodo z novim letom stali 40 S. Ta odredba je za ko-roške Slovence eilen gospodarski udarec in bodo po njej trpeli še ti skromni kulturni stiki manj-sine z maternim narodom.

V Bajtišah je tamošnji nadučitelj pobral sol-skim otrokom vse slovenske abecednike, češ da odesel slovenščina ni več potrebna, ker bo dežela v najkrajšem času itak vsa pomemčena.

V soboto, 12. t. m. je nenadoma težko obolel g. Joško Suppanz, upravnik Mohorjeve družbe v Celovcu. Želimo mu kmalošnjega okrevanja.

čina, šola in vsi javni ter zasebni uradi. Na svojo rezijansko so Rezijani ponosni. Toda svoje po-zvezanosti s slovenskim narodom se le malo zave-da. Književne slovenščine pa ne razumejo. A njihovo staro slovensko narečje je bogat zaklad lepih pristno slovenskih izrazov.

2. Tarčentski Slovenci mejijo na Furlanijo in se v njo tudi narodnostno čedalje-bolj poptapljajo. Njihovo ozemlje je razdrto in razsekano, tako da ne tvori naravne celote. Za to tudi ni med Tarčentskimi Slovenci nikakšne narodnostne povezanosti. Le stari Slovenci govorijo doma še staro slovensko narečje, medtem ko go-vori mladina doma že izključno furlansko in književno italijansko. Danes šteje tarčentsko prebivalstvo še okroglo 12.000 duš, ki pa se hitro izgubljajo v narodnostnem oziru. Niso bogati, če-prav je njihova zemlja bolj rodovitna, kakor re-zijanska. Njihova deželica rodi izvrstno sadje vseh vrst. Tudi izvrstno vino rodi po tarčentskih brdih. Ljudje mnogo drvarijo in si s tem služijo kruh. Tarčentski Slovencev je trdega značaja, vase zaprtega. Sicer je vročkrven in rad hitro vzkipi. Pobožen je in bistrega uma. Tarčentski Slovenci so brez lastne župnije. Po njihovi deželici pa je vse polno podružnic, ki spadajo pod sosedne fur-lanske župnije Ahtino (Ahtimie), Njeme (Nimis), Fojda (Faedis), Centa (Tarcento).

3. Nadiški ali Sempetrski Slo-venci so nekakšni gospodje v Beneški Slove-niji. Številnejši so kakor ostale skupine, bolj osre-doteni in zbrani v skupnosti, v svojih cerkvah poslušajo lepo, čisto ohranjeno slovensko narečje in rabijo slovenske molitvenike. Nadiških Slo-vencev bo okrog 18.000, ki se vsi uporno drže svojega lastnega narečja. Njihova dežela je rodo-vitna. Po prirodni krasoti je znana Nadiška do-lina, ki jo skrbno obdelujejo in jim pridno rodi. Ob reki polje lepa državna cesta iz Beneške Slo-venije v Primorje. Sempetrski Slovenci prebivajo tudi po Šentlenartski in Sovodnjiški dolini. Poli-tično upravno in sodnijsko imajo svoje središče v Cedadu, kjer so do nedavnega bili nastavljeni po-sebni tolmači za te Slovence. Okraj je razdeljen v več občin, kjer uradujejo italijanski, a so ra-bili do nedavnega uradne tolmače. Še nedavno tega so imeli seje občinskega sveta kar v slo-venščini, samo tajnik je moral spisati zapisnik v

Danes ob 16 in 21.15 ur
JEANETTE MAC DONALD
Kino Matice Tel. 21-24

TARANTELA

italijansčini. V cerkvi povsodi prevladuje sloven-ščina v šempetrskem narečju. Fara je več. Tudi obredni jezik je do nedavnega bil slovenski. Šele zadnja leta je cerkvena oblast vpeljala latinščino. Isto je bilo s petjem pri božji službi. Sempetrski Slovenci bodo še dolgo ostali zvesti materinščini. Po značaju so dobri, mili, mirni, gostoljubni, le tožarijo se radi. Zelo pobožni in v pravem oziru zdravi.

4. Idrijski Slovenci, ali Starogorski Slovenci se prištevajo Sempetrskim, ker so v vsake moziru sorodni šempetrčanom, le da stanujejo v svoji, nekoliko divji dolini reke Idrije, ki jim je dala tudi ime.

Beneški Slovenci so torej v gospodarskem oziru še dobro obskrbljeni in odporni. Samo kulturne razmere so dokaj slabe, ker se italijanskih knjig niso mogli posluževati, slovenskih pa nimajo, ali jih ne razumejo popolnoma, če bi jih tudi imeli. Ker visijo na svoji materinščini, bodo še dolgo vzdržali v tišem narodnostnem boju, ki ga tako-rekoč brez narodne zavednosti a po gonu naravnih sil bijejo v svoji gorati slovenski deželi.

KINO SLOGA Tel. 27-30

Veseli karnevalski film

Trije neumni dnevi

Koliko je avtomobilov v Julijski krajini

Po zadnjih statističnih podatkih javnega avto-mobilnega registra, objavljenih v februarjem statističnem mesečniku, je bilo dne 30. septembra 1937 registriranih v vsej Italiji 637.033 motornih vozil, od tega največ v Lombardiji: 184.488. V Julijski krajini je bilo registriranih 14.547 vozil, k se razdele sledeče: Trst 7.331, Reka (kvartner-ska provinca) 2.134, Istria 2.132, Goriška 2.571 in Zader 379. Po skupinah se razdele vozila takole:

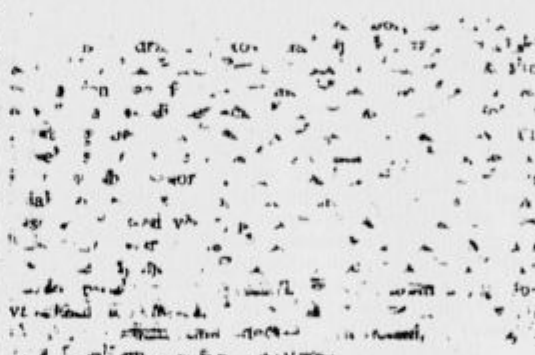
osebni	1.104	968	802	2.733
avtobusi	49	67	38	94
tov. vozovi	489	449	402	1.289
prikolice	43	124	43	230
motocikli	436	959	795	1.929

Drobne vesti iz Julijske kraje

Pri Gorici se je zrušilo vojaško letalo, ki ga je vodil slovenski rojak Silvester Fušak (Fusacchia). Pilot je mrtev.

V bližini Solkana je prišlo do avtomobilske nesreče. Na ovinku ceste se je na železniškem prelazu prevrnil avtobus, ki ga je vodil Andrej Cesbik iz Dola pri Ajdovščini. Voznik se je ne-varno ponesrečil.

Maribor ob dogodkih v Avstriji

Vprašanje beguncev

iz Avstrije je za Mariborčane sedaj posebno aktualno. Bežali bodo seveda predvsem židje, vendar predvsem ni bilo občutiti pričakovane navale. Zato predvsem skrbje Avstriji, ki ne puste židovskih beguncev iz države, razen če nudijo garancije, da se bodo vrnili. To je, če nimajo pri sebi večjih evot denarja. Od Grada- do Špilja se vrši v vseh vlakih naštrožja preiskava in vsaka količaja sumljiva oseba mora v Špilju iz vlaka ter se vrniti v spremstvu straže nazaj v Gracac, kjer jo zapro. Edino v noči na soboto so prispeli v Maribor trije židje z večjimi vsotami denarja, pa so se iz Mari-bora obrnili na švicarski konzulat v Zagrebu s prošnjo, da smejo potovati v Švico. Precej židov, ki jim dovo-

8 stavbe, ki so jo gradili v Kanalu, je padel Franc Reja in se pri tem nevarno pobil. Nahaja se v bolnišnici v Gorici.

Gozdni požar je izbruhnil blizu Ajdovščine. Priti je morala pomoč požarna bramba, da je po-magala domačinom ogenj pogasiti in škodo ome-jiti.

Anton Mauri je orožništvu oklevetal nekega nekega Janeza Veliškega, da je protidržaven. Preiskava je dognala, da je Mauri lagal. Velišek je bil izpuščen na svobodo. Mauri pa zaprt za 16 mesecev.

Manfreda Marija iz Idrije je dobila 5 let in 3 mesece zapora zaradi detomora. Uveljavila je omiljevalne okoliščine.

Gvido Kocjančič in Angel Planinšek sta bila obsojena vsak na 11 mesecev zapora zaradi vloma in tavnine.

Na Deskleu je bil ustoličen za župnika Filip Kavčič, ki je pred svojo internacijo dušni pas-trir na Črnem vrhu.

50-letnico sta praznovala župnik Karel Reja iz Ročinja in Janko Pišot iz Planine pri Vipavi. Cestitamo!

Fračiška Sok z Lokev je bila prepeljana v go-riško bolnišnico z znaki zastrupljenja.

Klanjšek Josip, znani slovenski pesenik v Oslavju je umrl v 74. letu starosti. Naj v miru počiva.

Gozd je zgorel v bližini Repentabra in napra-vil veliko škodo. Gositi je pomagala tudi vojaška četa.

V trzasko bolnišnico so prepeljali delavca Hermana Stukerja iz Trebče pri Trstu, ker se je pri delu nevarno poškodoval.

Ker je hotel ogoljufati zavarovalno družbo, je bil od goriškega sodišča obsojen ia 1 leto zapora in 3000 lir globe Ivan Okretič.

S prebito lobanjo so prepeljali v goriško bol-nišnico Janeza Sedevečiča iz Grgarja. Nesreča se je zgodila pri padcu.

Za župnika v Brestovici je bil nameščen Ber-nard Spacapan.

V Trstu je sedaj v bolnišnici 47-letna Ana Furlan, ker se je pobila pri padcu po stopnicah.

Josip Urbin iz Trsta se je skregal z oblastni in žalili njihove predstavnike. Dobil je za 9 mesecev strogega zapora.

Koncert »GRAFIKE« drevi ob 8. zvečer v Fračiškanski dvorani

ljo Avstriji potovanje, gre v Italijo. One pa, ki bi radi ostali v naši državi, zadržijo naše oblasti na mari-borskem kolodvoru ter jih s prihodajm vlakom po-šljejo nazaj, od koder so prišli. Za primer večjega na-vala emigrantov pa je poslalo železniško ravnanstevstvo na mariborski kolodvor 25 vagonov iz Zaloga, da bodo pripravljene. Vendar je meja pri Št. Lju tako zastražena, da večjega navala emigrantov ni pričakovati.

Hitlerjevski emigranti se vračajo

V Mariboru in okolici je živele nekaj Avstrijev-c, ki so pobegnili iz Avstrije zaradi narodnega socializma, pa so potem dobili dovoljenje za bivanje pri nas. Ti so sedaj skoraj vsi zaprosili naše oblasti za dovoljenje za povratek, kar jim bodo seveda radevolje dovolili, saj so bili to zelo nemiri ljudje, ki so našo gostoljub-nost tudi izrabljali. Zanimive izpembe se opazajo tudi v tukajšnji avstrijski uradniški koloniji, ki vrši službo na obmejnem kolodvoru. Nekateri uradniki, ki so bili znani kot izraziči pristaši »domovinske fronte«, se niso več vrnili na svoja službena mesta ter so nje-hove funkcije prevzeli drugi. V splošnem je nagla iz-prememba v domovini stopila nekaterim v glavo. Tako so večer skušali avstrijski železnikarji pripeljati v Ma-ribor lokomotivo jutranjega osebnega vlaka, okrašeno z velikimi hitlerjevskimi zastavami. Prispeli pa so samo do Št. Lj. kjer so morali te zastave na zahtevo naših oblasti kaj hitro sneti. Vodja avstrijske delegacije se je potem zaradi teže incidenta v Mariboru opravičil.

FOTOAMATER

Razvijanje pozitivov

V zadnji številki smo pisali o gradaciji ne-gativ, in pozitivnega tvoriva. Omenili smo, da je mogoče na gradacijo tvoriva vplivati med drugim tudi z različni sestavljenimi razvijalci, s katerimi razvijamo lahko negativne v strni ali položni gra-daciji. V negativnem procesu imamo pri tem na razpolago dolgo vrsto preizkušenih razvijalcev, tem večjo zaradi tega, ker je barva srebrove use-dline, ki jo dobivamo pri razvijanju, postranskega pomena. Težje je v tem pogledu z razvijanjem po-zitivnega tvoriva, pri katerem igra barva zelo važno vlogo ter moramo zaradi tega razvijati pa-pirje samo s takšnimi razvijalci, ki slike z neokus-nimi barvami ne pokvariijo. Razmeroma majhno število razvijalcev, ki jih uporabljamo za razvi-janje pozitivov, razvijajo normalno osvetljene po-zitive v črnem tonu, toda v gradaciji, ki so jo do-ločili tvorivi v tovarni. Večjo skalo tonov in s tem tudi večje bogastvo detajlov dosežemo lahko s takozvanim barvnim razvijanjem, o katerem smo v naši rubriki že pisali. Barva slik, ki jo dobivamo s takšnim razvijanjem, pa ni vsakomur pogodu. Večini je najbolj priljubljena črna barva. Ohraniti lo barvo in vplivati obenem na gradacijo, je pro-blem, ki ga rešimo lahko z nekaterimi plemeniti tiskali ali pa z razvijanjem v dveh skodelah, to-rej z načinom, ki je običajen tudi v negativnem procesu. Z razvijanjem v dveh kopelih vplivamo lahko na gradacijo papirja, ne da bi pri tem trpela barva slike, ki ostane sočno črna. »Le Pho-tographie«, Paris, priporoča v šte. 449 — 1938 — avtor H. Cuisinier — tale postopek:

I. Dolgo skalo barvnih tonov z dobrimi črni-nami dobimo, če razvijemo pravilno osvetljeno sliko najprej v kopeli:

metol	2 g
natrijev sulfat brezvod.	20 g
hidrohinon	5 g
voda do	1000 ccm
Po gradaciji, ki jo želimo imeti, ostane slika v tej kopeli od ene do treh minut, nato jo pa položimo v tole raztopino:	
soda brezvodna	55 g
kalijev bromid	1 g
voda do	1000 ccm

II. Kontrastno razvijamo slike v kopelih, se-stavljenih iz tehle raztopin:

A. natrijev sulfat, brezvod.	37 g
hidrohinon	15 g
formalin	20 ccm
kalijev bromid	0.6 g
voda do	1000 ccm
B. kalijev karbonat	100 g
voda do	1000 ccm

Z razvijanjem prične mo v raztopini:

1 del A	
1 del B	
Položimo v 16 delov vode	
Iz te kopeli položimo sliko v kopel:	
raztopina A	1 del
raztopina B	1 del
voda	8 delov

Razvijanje poteka zelo počasi, vendar se slika pri tem ne zamreji. Na razpolago imamo tudi nekaj konfekcioniranih razvijalcev, s katerimi prav tako lahko vpli-

vamo vsaj v majhnem obsegu na gradacijo svetlo-čutnih papirjev. Nastavimo jih v dveh raztopinah, od katerih je prva dobiva univerzalni razvijalec. Po načinu, kako te dve raztopini paralelno pri razvi-janju uporabljamo, dosežemo lahko dobro upora-be kopije ali povečave tudi od medlih negativov, izenačimo morebitne preosvetlitve, pa tudi razlike, če je gradacija negativna takšna, da ji papirja ne moremo prilagoditi. Večkrat se namreč zgodi, da imamo opravka z negativom, kojega gradacija je n. pr. v sredini med normalno in mehko, vsled česar je točna prilagoditev papirja nemogoča. V takšnem primeru si lahko pomagamo z razvijalci opisane vrste.

Razgovori

A. D. v T. Tudi nove barvne filme lahko ko-pirajte ali povečate v običajni obnovarjni fotografski skali. Ker imate opravka s prevodom barv, bo-ste dosegli najboljše uspehe, če uporabite pankro-matsko ali vsaj najboljše ortokromatsko tvorivo. Najenostavnejši postopek je, če posnetek — pozitiv — prekopirate na pankromatski film v kontaktu. Na ta način dobite negativ, ki ga uporabite lahko za kopiranje ali povečanje. Če imate dobre pove-čevalni aparat, napravite lahko tudi povečan ne-gativ, vendar morate pri tem paziti, da vam svetlo-ba, ki jo prepušča povečevalnik skozi prezračevalno napravo ali morda še kje drugje, ne zamre-ni negativ na projekcijski deski. Svetujemo vam prekopiranje kot enostavnejši in zanesljivejši po-stopek.

V. R. v Lj. — Novi enoslojni filmi, ki so po enem letu srečno dospeli tudi v Ljubljano, niso raz-očarali samo vas, temveč še marsikaterega dru-gega amatera. Očitno jim, da so strdi in da so zlasti za nekoliko kratke osvetlitve zelo občutljivi ker registrirajo prav nazorno v takšnem primeru

stekleno čiste senčne partije, če je bila osvetlitev samo za malenkost prešibka. Da so ti filmi ne-koliko trdi, je resnica, in bi bilo prav priporoč-ljivo, če bi industrija njihovo gradacijo zmeščala. Po drugi strani pa je zopet tudi res, da so filmi te vrste najprimernejše snemalno tvorivo za ka-mere majhnih formatov, ker so glede ostrine risbe med negativnim tvorivom nekaj sličnega, kakor moderni anastigmati med fotografskimi objektivi. Ni jih torej kar tako zavreči, še prav posebno ne zaradi tega, ker njihovo trdoto s pra-vilnim razvijanjem lahko zmeščamo. Ti filmi spadajo med tvorivo, ki ga moramo na splošno razvijati samo v izrazitih izenačevalcih, v na-vadnem metolhidrohinonu pa le z največjo pre-vidnostjo — predvsem ne predolgo. Poskusite tako! — Da imajo tako majhno osvetlitveno to-leranco z ozirom na premajhno osvetlitev, jim seveda ne smete šteti v zlo! Takšne lastnosti nima nobeno tvorivo! Res pa je, da dobite na mehkem tvorivu tudi v primeru skope osvetlitve z nekoliko zdaljšanim razvijanjem boljše nega-tive, kakor na trdem tvorivu. Če boste osvetlili nekoliko bogato — kar je priporočljivo tudi za tvorivo drugih vrst splošno — in razvijali mehko, boste z uspehi gotovo zadovoljni, zlasti ker ima to tvorivo še nekatere druge prednosti, med dru-gimi prihranek na času z razvijanjem, ustaljevan-jem, izpiranjem in sušenjem.

Naša društva

Fotoklub Ljubljana. Program za tekoči teden: v torek predavanje, v petek večer kritike pred-loženih slik. — V ponedeljek, 14. ob 20 je seja razstavnega odbora v klubovem lokalu. Zaradi obsežnih in nujnih priprav az razstavo bo imel razstavni odbor do preklica svoje seje redno vsak ponedeljek ob 20.

Nedeljski sport

Skakalne tekme v Planici Franc Palme, državni prvak v skokih - V mednarodni konkurenci je zmagal Avstrijec Josip Bradl

Rateče, 13. marca.

Danes so bile na srednji 65 metrski skakalnici v Planici ob železniški progi tekme za državno prvenstvo v smučarskih skokih z mednarodno udeležbo. Poleg vseh naših najboljših skakalcev smo videli na startu tudi tri odlične avstrijske reprezentante: Bradla, Dellakartheja in Galleitnerja, skakalce, ki so se odlično plasirali na tekmah za svetovno smučarsko prvenstvo v Lahtiju na Finskem. Poleg teh treh Avstrijcev smo videli na startu tudi dva Nemca, in sicer Wiedemanna in Schneiderbacha, ki sta prav tako najboljša nemška skakalca.

V to elito najboljših smučarskih skakalcev so morali iti naši skakalci močno okrnjeni. Tako je eden izmed naših najboljših skakalcev manjkal, in sicer Bevc Edo iz Ljubljane, ki je na študiju v Milanu. Pribešek Franc (Ilirija), ki ga je ravno včeraj potisnila v bolniško posteljo huda vročina, šramel Bogo, ki se je pri zadnjem treningu močno poškodoval, poleg njega pa je slična usoda doletela še več naših skakalcev.

In tako se je zgodilo, da je v celoti včeraj skakalo samo 14 skakalcev, in še med temi 14 je bilo pet inozemcev. Dobra usoda pa tudi ni bila naklonjena ostalim našim skakalcem. Tako zlasti Albinu Novšaku, Karlu Klančniku in Albinu Jakopiču, ki so pri posameznih skokih padli in si tako pripravili boljše mesto. Usodepolno je bilo to zlasti za Novšaka, ki bi se sicer gotovo plasiral mnogo bolje, kot se je. Prireditev pa je kljub temu uspela dobro.

Naš letošnji državni prvak v amaterskih skokih je spet Franc Palme, ki si je državno prvenstvo priboril letos že petič po vrsti. Dobro so se držali tudi ostali tekmovalci, ki so danes prestali ognjen krst na 65 metrski skakalnici ob močni mednarodni konkurenci.

Pogled na skakalnico

Mala zadnja slovenska vasica, prijazna vasica Rateče, je danes čisto spremenila svojo običajno sliko. Živo je bilo kot na mravljšču. Težko je bilo onemu, ki ni prinesel v svojem nahrbtniku nekaj gorkega za svoj zalogec, kljub temu, da je bilo vse dobro pripravljeno. Vsa prenočišča in gostilne v Ratečah in seveda tudi v Ilirskem domu so bila že ves teden zasedena. Današnji turistični vlak, posebno vlak Putnika in pa redni vlak, sta pripeljala s seboj izredno veliko število potnikov, ki so se kar vili v Planico. Mirno lahko trdimo, da je bilo danes v Planici nad 3000 gledalcev, ki so napravili okrog skakalnice živ zid, ki je z velikim zanimanjem sledil posameznim točkam.

Skakalnica je bila odlično pripravljena, vendar pa so morali še davi sneg na njej zmečhati, ker je ponoči zaradi mraza precej poledenel. Zato je tudi opravičljivo, da se je start malo zakasnil in da se je prvi skakalec spustil s skakalnice uro pozneje kot napovedano. Pogled z vrha skakalnice, ki je bil ves okrašen z državnimi zastavami in z zastavami vseh sodelujočih tekmovalcev, je nudil veličastno sliko. Okrog skakalnice pa je živ obroč stikajočih se glav, ki so neprestano gledale na vrh skakalnice, opazoval, kdaj se bo skakalec spustil z višine in zaplaval skozi zrak ter pristal ob vznožju skakalnice.

Današnje prireditve so se udeležili tudi odlični predstavniki javnega življenja, med katerimi moramo zlasti omeniti zastopnika kralja, polkovnika I. planinskega polka v Škofiji Loki, Markulja. Pokrovitelja prireditve ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča je zastopal ban dr. Marko Natlačen. Ministra za vojsko in morarico je zastopal major Dežman. Poleg njih smo opazili ljubljanskega župana dr. Adlešiča, železniškega ravnatelja dr. Bončina, poštnega ravnatelja dr. Vajgaj, načelnika gradbenega oddelka železniškega ravnateljstva inž. Stojkoviča, šefa vojne delegacije podpolkovnika Pavloviča in druge. Seveda so bili prisotni tudi predstavniki Jugoslovanske zimske športne zveze, med njimi dr. Ciril Pavlin in predsednik dr. Ivo Pirc.

Kako so skakali

Ob 11.40 je zaplaval prvi skakalec. Poskusni skok je odlično napravil Albin Jakopič. Takoj za njim so se razvstili tudi vsi ostali skakalci, 14 po številu. Vsak tekmovalac je imel po tri skoke. Kot prvi se je pognal čez skakalnico Finžgar Rudolf, član »Planice« iz Kroke. V treh skokih je pristal na 38, 42 in 39 m. Skakalnica pa je zanj še malo pretežka, zato se tudi ni mogel pravilno odgnati z odskočnega mostu. Za njim je šel v boj Franc Palme, ki je s tremi skoki lepo skočil na 49, 52 in 49 m. Dokazal je, da je še vedno eden naših najboljših skakalcev. Palmetu je sledil obleden v rumen jopič Dellakarthe (Avstrija), ki se je krasno

Ljubljanska kronika

Na nocojšnji produkciji ljubljanskega državnega konservatorija nastopijo gojenci soloppevskega oddelka ravnatelja Betetta in prof. Trostove, dalje klavirskega oddelka iz šole prof. Janka Ravnika, in Pavla Sivica, iz violinskega oddelka prof. Šlaisa in komorne šole prof. Karla Rupla. Izvajala se bodo izključno le dela čeških skladateljev, ker je produkcija dolžena v počastitev spomina češko-slovenskega predsednika T. G. Masaryka. Zato bo imel uvodno besedo univ. prof. Václav Burian. Začetek produkcije je točno ob četrti na 7 zvečer v veliki Filharmonični dvorani.

Od danes naprej so v predprodaji vstopnice tako za veliki simfonični koncert violinskega virtuozu Zlatku Balokviču, kakor tudi za klavirski koncert znamenitega pianista Raoula Koczalskega. Balokvičev koncert s spremljevanjem ljubljanske Filharmonije bo v ponedeljek, dne 21. t. m., Koczalskega klavirski koncert pa v sredo, dne 23. t. m. Obe predprodaji eta v knjigarni Glasbene Matice.

Sempetrsko prosvetno društvo priredi ob 8 skupno predavanje g. prof. dr. Šarabona: »Izlet po svetle«.

Jugoslovansko-bolgarska liga v Ljubljani vabi svoje člane, da se zanesljivo udeležijo družabnega večera z akademijo, ki bo jutri v torek ob 20.30. v veliki dvorani Kazine na Kongresnem trgu. Prireditve bo v proslavo obletnice važnih dogodkov na Balkanu. Na povelje po poleg drugih točk bolgarske narodne pesmi, ki jih bo sviral na kavalu bolgarski akademik g. Kolju Totev ter skladbe Muhviča, Šebka, Dolinarja in Sedlačka, ki jih bo izvajal vojaški orkester. Vabljeni tudi nečlani. — Vstop prost.

odginal in z lepim predklokom zajadril skozi zrak ter nato krasno pristal v telemarku a strnjenimi smučmi na 54, 55 in 57 m. Stilo je bil Dellakarthe morda eden izmed najbolj dovršenih skakalcev. Za Bradlom (Avstrija), ki je krasno vzplaval po zraku na 57, 60,5 in 61 metrov, so se zvrstili vsi ostali skakalci. Albin Novšak 56, 56 s padcem in 57 m. Njegova stalna napaka je slab doskok. Padec v drugem skoku pa mu je kljub dolgemu skoku vzel vsako možnost za boljši placement. Tudi Tine Šebenik je še prešibak za 65 metrsko skakalnico. Lovil se je na 43, 48 in 44 metrov. Jože Nedog (Ljubljana) je skočil 44, 42 in 45 m. Nato sta dva Nemca Wiedemann in Schneiderbach stilo zelo dovršeno izvozila, prvi najprej 58, potem spet 58 in nazadnje 57 m, drug pa 54 in dvakrat po 55 m. Stilo lepo, čeprav z manjšo brzino, je skočil tudi Avstrijec Galleitner, ki je trikrat obstal pri 53 m. Odlični skakalec je junior Ljubljane Peter Florjančič, ki je s skoki 50, 52 in 52 m pokazal lep napredek v letošnji sezoni. Florjančič še mnogo obeta. Velika smola pa je spremljala ostala dva slovenska favorita Karla Klančnika in Albina Jakopiča. Zlasti za Klančnika smo mislili, da se bo bolje plasiral, ker je pri zadnjih tekmah pokazal sijajne kvalitete dobrega skakalca. Obstal pa je danes samo enkrat na 54 m. Pri 56- in 53-metrskem skoku pa ga je vrglo. Zaradi slabega odskoka je padel tudi Jakopič, prvič pri 51 m, dočim je drugič in tretjič obstal pri 54 in 55 m. Po končanih skokih v konkurenci pa so skakalci izvedli še nekaj skokov, med katerimi moramo omeniti odličnega Bradla, ki se je pognal celo na 69 m, vendar se je pri tem dotaknil doskočišča z roko. Naš Novšak pa je lepo obstal na 64 metrov, Oba

Hašk : Ljubljana 1 : 0 (0 : 0)

Ljubljana 13. marca.

Kandidat za državnega prvaka se nam je danes predstavil v precej drugačni luči kakor smo pričakovali. Sicer je zmagal, in tudi zaslužen, toda s svojo igro, ki nam jo je danes Hašk pokazal, pa si gledalcev ni mogel osvojiti. Če upoštevamo, da je Ljubljana precej šibka, kar velja zlasti za njen napad, potem moramo priznati, da Hašk z današnjo igro ni odnesel drugega iz Ljubljane kakor samo dve točki. S takim državnim prvakom se ne bomo mogli postavljati na domačih tleh, v veliko manjši meri pa seveda v inozemstvu.

Pred nekako 2500 gledalci sta nastopili moštvi v tehle postavah:

Hašk : Zmara—Golac, Kostantinovič—Pajević, Gajer, Duković—Fink, Kacijan, Hitrec, Horvat, Kokič.

Ljubljana : Pogačnik—Hassl, Žitnik—Slapar, Pupo, Boncelj, Janežič, Lah, Serce, Tičar, Bertonec, Stanko.

Sodnik g. Bertoglio iz Turina.

Tekma sama, ki so jo otvorili domači, je bila že takoj v začetku zelo živahna. Ni bilo nobenega odipavanja ne z ene ne z druge strani kar ne redkokrat opažamo na prvenstvenih tekmah. Oboji so napenjali sile, da izvojujejo zmago. Hašk je večkrat nevarno ogrožal vrata domačih, vendar se še ni odvil svoje hiperkombinacije pred golom, ki v kritičnih momentih ne prinaša uspeha. V kolikor so pa Haškovi streljali na gol pa je šlo čez ali mimo. Nekateri njegove bombe so bile zelo ostre toda zgrešile so cilj. Bil je v prvem delu igre Hašk v lahni premoči, ki jo pa ni mogel izrabiti radi napak, ki smo jih ravno kar navedli. Večkrat si je ustvaril zelo ugodne šance in pred golom Ljubljane so se mestoma ponavljale kritične situacije, ki pa so ostale neizrabljene. Pa tudi Ljubljana je prišla — sicer redkokrat — pred gol Haškovec, katerega je resno ogrožala. Prvi del igre je tako končal neodločeno.

Drugo polovico, ki se pa ni pričela v tako živahnem tempu, so otvorili gostje. Zlasti v prvih minutah se tempo ni dal primerjati s prvim polčasom. Toda Hašku se je vseeno posrečilo priti v 13. minuti tik pred gol domačih in Kacijan riti s treh metrov dalje ni našel cilja. Ta šanca je bila edinstvena v današnji igri in jo tudi redkokrat vidimo pri drugih tekmah. Kdor je videl to situacijo, ki je gostje niso izrabili, ta je moral dvomiti v sposobnosti našega kandidata za državnega prvaka. Kmalu nato se je Haškovec nutila zopet izredna prilika iz katere pa sta se izčimila samo dva kornerja brez nesreče za domače. Sreča pa se je nasmejala gostom potem, ko je bil Boncelj izključen, kar se je zgodilo v 29. minuti. V 32. minuti namreč je zapustil naš vratar Pogačnik svoje mesto in Kokič strelja v prazna vrata zmagoznosti gol, ki je Zagrebčanom prinesel dve dragoceni točki. Tega gola je kriv predvsem vratar, ki je zapustil svoje svetišče. Precejšnjo krivdo je bil pripisovati tudi nemrešljivi gesti Bonclja, zaradi katere je moral zapustiti igrišče. Vrzal, ki je nastala zaradi njegove izključitve v moštvo, so Haškovi takoj izrabili in to tembolj, ker so vedeli, da odhaja z igrišča najboljši mož Ljubljane.

Še nekaj o moštvi. Od Haška, ki se nam je danes predstavil smo pričakovali mnogo več. Poznamo njegovo igro, poznamo njegove kombinacijske sposobnosti, toda zadovoljiti danes ni mogel nikogar. Edino kar je obdržal od svoje nekdanje igre je brezplodna hiperkombinacija pred golom, ki je v sredi igrišča za prodiranje napada zelo dobra, drugega pozitivnega pa o tem moštvo od današnje igre nimamo kaj povedati. Je bila ta enajstotica sicer boljša od domačih, toda nima strelcev, kolikor so pa streljali na gol, so skoraj vse žoge zgrešile svoj cilj.

V moštvo Ljubljane je pa že od nekdaj rakana napad, kar se je zlasti v današnji igri pokazalo. Ako bi te ljudi, ki so tvorili današnje enajstotice v drugem polčasu pregrupirali, bi morda ostala ena točka v Ljubljani. S tem napadom, s katerim je danes Ljubljana nastopila, v bodoče ne sme več nastopati, ko nam je kaj na tem, da se v nogometu v državnem prvenstvu uveljavi. Bertonec, Stanko, ki je igral levo krilo, je napravil na vse navzoče vtis, kakor da igra branilca. V napadu ni njegovo mesto in je tudi poizkus v današnji tekmi na tem mestu zelo ponesrečen. Stanko spada v obrambo, kjer se je že ponovno odlično uveljavil. Desno krilo je bilo pri današnji tekmi slabo in precej pod formo v kateri smo videli Janežiča že večkrat igrati. V notranjem trju se je uveljavil samo Lah. Krilski

skakalca so gledalci burno pozdravljali. Za zaključek tekmovalja so nato vsi trije avstrijski tekmovalci izvedli trojni skok. Skok so izvedli sijajno in je bilo videti, kakor da plava po zraku majhna letalska eska-dra. S tem trojnim skokom pa je bil zaključen tudi ne-oficielni program.

Doseženi uspehi

Sodniški zbor, v katerem so bili gg.: Jernej Jelenič, Bogdan Zupan, Ante Gnidovec, je takoj po dovršenih skokih izračunal oficijelne rezultate, ki jih v naslednjem podajamo:

1. Josip Bradl (Oesterr. Skibund), 340 točk, 57, 60,5 in 61 m.
2. Dellakarthe (Oesterr. Skibund), 317 točk, 54, 59 in 57 m.
3. Wiedemann (Nemč.), 315,5 točk, 58, 58 in 57 m.
4. Schneiderbach (N.), 312,8 točk, 54, 55 in 55 m.
5. Galleitner (Oesterr. Skibund), 301,3 točk, 53, 53 in 53 m.
6. Franc Palme 298,7 točk, 49, 52 in 49 m.
7. Peter Florjančič (Ljubljana), 275,8 točk, 50, 52 in 52 m.
8. Albin Novšak (Bohinj), 260,4 točk, 56, 56 s padcem in 57 m.
9. Albin Jakopič (Dovje-Mojstrana), 245,7 točk, 51 s padcem, 55 in 54 m.
10. Tine Šebenik (Ilirija), 236,8 točk, 43, 48 in 44 m.
11. Rudolf Finžgar (Planina-Kropa), 234,2 točk, 38, 42 in 39 m.
12. Jože Nedog (Ljubljana), 212,7 točk, 44, 52, 45 m.
13. Karel Klančnik (Ljubljana), 196 točk, 54, 56 in 53 m s padcem.
14. Albin Zajc 99,1 točk, 49, 47,5 s padcem ter 50 m s padcem.

Zmagovalec in torej še vedno državni prvak je Franc Palme. Za nagrado je prejel krasen srebrni pokal ministra za telesno vzgojo dr. Miletiča. Tudi ostala dva plasirana tekmovalca za državno prvenstvo Peter Florjančič in Albin Novšak prejmeta pokal Jugoslovanske zmsko-sportne zveze. Za prvaka v mednarodni konkurenci pa je poklonil vojni minister, armadni general Ljubomir Marič krasen srebrni pokal. Dobil ga je edini najboljši srednjeevropski skakalec Josip Bradl. S pokali Jugoslovanske zimske športne zveze sta bila odlikovana tudi naslednja dva tekmovalca v mednarodni konkurenci, in sicer Dellakarthe in Wiedemann.

vrsta je bila precej dobra, najboljši v tej trojici pa je bil Boncelj, ki je bil sploh najboljši mož na polju. No in tudi Slapar ter Pupo sta napravila pač vse, kar se je napraviti dalo. Hassl in Žitnik sta tvorila zanesljivo obrambo ter sta zlasti v košljivih situacijah ter v gnefah pred golom spretno čistila. Tudi vratar Pogačnik je dobro interveniral, toda edini gol, ki je prinesel Hašku zmago, ima pa le on na vesti. Prerad namreč zapuščata vrata, kar je dostikrat lahko usodepolno in kar se je zgodilo tudi pri današnji tekmi. Za SK Ljubljano bi bila morda edina rešitev, če se hoče uveljaviti v državnem prvenstvu in če noče zleteti iz liginega prvenstva, da uredi napadalno vrsto. Napad šepa od tekme do tekme in ne bo toliko časa bolje, dokler se ne izvede v tem kvintetu temeljita remedura. Najmanj dve mlajši moči, kateri bi se gotovo dale dobiti v juniorskih vrstah, je pritegniti vanj.

Sodnik g. Bertoglio iz Turina je sodil zelo objektivno in prav dobro. Držal se je do skrajnih možnosti pravil nogometne igre in njegovi izredno pogosti zvižgi so napravljali na gledalce utis, da prehaja v pedantnost.

Predtehma

Svoboda : Hermes 2 : 1.

V prvenstveni tekmi je Hermes nepričakovano podlegel Svobodi.

Celjski sport

Atletiki : Hrastnik 4 : 4 (3 : 2)

Celje, 13. marca. Hrastnik je igral mnogo bolj kakor Atletiki, ki so zmagali le z veliko srečo. Sodil objektivno g. Veble. Predtehma : Atletiki, mladina : Celje, mladina 4 : 1. — Jugoslavija : Štore 3 : 3 (2 : 2).

Po mariborskih dvorinah

Maribor 13. marca.

Občni zbor Muzejskega društva je bil danes. Zaradi obolelega predsednika prof. dr. Franca Kovačiča je vodil občni zbor prof. dr. Poljanec. Glavno poročilo je podal duša vsega društva, ravnatelj Franjo Baš. Iz njegovih obširnih izjavanj posnemamo na kratko samo sledeče glavne momente: Muzejsko delo v pretečenem letu je bilo usmerjeno predvsem v izpopolnitev etnografskih zbirk glede lesne kulture. Muzej je pridobil 245 novih predmetov in sicer predvsem etnografsko plastiko in pohištvo. V ospredju je bilo zopet vprašanje novih muzejskih prostorov v mariborskem gradu. Letošnji občni zbor je zadnji, ki se še vrši v študijski knjižnici. Prihodnji se bo že vršil v novih prostorih v gradu. Prof. Baš se je znova toplo zahvalil mestni občini in uvidnevnemu njenemu županu dr. Juvanu. S tem, da se izpremeni grad v muzej, bo izvršeno za Maribor in severno Slovenijo veliko kulturno in narodno delo. Narodni živeli si bomo ustvarili samo mi sami iz naše lastne moči. Društvo ima 357 članov. V imenu lavantinskega knezoškofa dr. Ivana Tomažiča je pozdravil občni zbor ravnatelj bogoslovja dr. Ostre ter je zagotavljal, da bo društvo tudi v bodoče uživalo vso podporo cerkvene oblasti. Daljša razprava se je potem razvnela o bodoči ureditvi muzeja. V I. nastopje pridejo arheologija, umetnost in mariborski oddelek, v mezzaninu pa etnografija in prirodois.

Pevsko društvo »Jadrane« je zborovalo pod vodstvom predsednika dr. Fornazariča smoči v Narodnem domu. Predsednik je podal uvodoma kratek pregled za nazaj, nato pa je poročal tajnik dr. Cerkenič, da šteje zbor aktivnih 107 članov, med temi 24 žensk, podpornih članov pa je 311. »Jadranev« pevski zbor, ki je eden najmočnejših, je golovo tudi najagilnejši, saj je 23-krat javno nastopil. Izvoljen je bil odbor s predsednikom Marino Kraljem na čelu.

Mariborski invalidi. V dvorani na Aleksandrovi 6 je bil danes dopolnilni občni zbor mariborske krajevne organizacije Združenja invalidov. Udeležili so se ga: zastopnik knezoškofa dr. Tomažiča stolni kanonik dr. Cukala, zastopnik poveljnika mesta polkovnik Cordašič, šef mestne policije dr. Trstenjak, podžupan Zebot z obč. svet. Slugo, podpredsednik občinskega odbora Marinko iz Ljubljane. Poleg teh pa so bili navzoči še razni delegati iz drugih krajev. Občni zbor je vodil agilni predsednik Franjo Geč, ki je podal obširen pregled položaja, v katerem se nahajajo vojni invali-

Podvezne nogometne tekme

Ljubljana, 13. marca.

Jadran : Mars 2 : 1

Marsovi niso igrali slabo. Držali so se — kakor po navadi — ves čas moško, nepopustljivo in zagrizeno. Ali kaj, ko ni slo. Če se vse zaroti, je konec Otepaj se kolikor hočeš — dve točki moraš končno vendarle prepustiti srečnejšemu nasprotniku. In tako so jih tudi Marsovi morali odložiti.

Slovan : Kranj 1 : 0

Nad Slovanovci so si športno navdahnjene glave že mnogo bolj belile glave. Kakor si jih belijo zagrebške narodne dame ob reševanju »skrižaljke«. Kadar računata, da bo zmagal, s smrtno sigurnostjo pogoriš. Kadar si za nado na uspeh požgal vse ladje, — pa napravijo tako stvar, da se nasprotniku zaježe lasje. Naš fine-leader bi bil danes ob majhen večji spretnosti Kranju lahko še bolj zažvižgal v brk. Slovanovcev skoraj ni bilo spoznati. Borili so se kakor prvaki — in huje. Kaj pa mislite, Kranj polotiči!

Svoboda : Hermes 2 : 1.

Svobodniki so Hermežane neprijetno prese-netili, ampak prav zaslužen. Jeseni so igrali lepo po bratovski 1 : 1. To pot pa so bili Svobodniki mnogo sebičnejši, čeprav bi bili lahko še bolj — če ne bi streljali v roke! Moštvo je bilo tudi v splošnem precej raztrgano. Napad si ni znal izdelati bogve koliko zrelih situacij — dasi jih je izdelal več kot svobodniški; toda svobodniški je znal izkoristiti, hermežanski pa tudi tega ni znal.

(Ostale športne vesti na drugi strani.)

»Pozitivna znanost« o Mar boru

Mariborsko Ljudsko univerzo in z njo Maribor je obiskala Znanost v osebi profesorja Bujasa. Prišla je iz Zagreba. Govorila je o postanku in razvoju življenja ter človeka in njegove inteligence, pa še o tem in onem. Življenje je nastalo samo po sebi neke v morju ali vsaj v mlaki. Dejstva, ki se množe z vsako novo konzervo, govorijo sicer proti, toda to pozitivno znanstvenika ne sme motiti. To prvo, postanek življenja, je bilo prav za prav najtežje. Vladele so pač čisto posebne razmere, kakršnih v Zagrebu še danes ne znajo ponoviti. Kako, da se je življenje ohranilo, ko so se razmere, ki so ga rodile, tako bistveno predrugačile, to ni važno. Glavno je, da je nastalo, dalje gre kakor po maslu. Ko se je življenje naveličalo vode, je šlo tudi na suho. Stegovalo se je tako, da se mu je na enem koncu napravila bunka, ki nam sedaj služi za glavo. O pravem času in na pravem mestu je nastala v koži razpoka, ki sega do prebavil. Mi jo sedaj rabimo kot usta. Brke so imele že pragosopodje in so jim služili za tipanje. S čim so si pomagale pradamne, ni znano. Posebno važno je, da so se pojavili nevroni. Njihova funkcija je mišljenje. Čim več nevronov, tim več inteligence. Število nevronov narašča skokoma. Opica jih ima toliko, pračlovek toliko, primitivni človek toliko kakor mi, samo da se jih je spočetka manj spretno posluževal. Kdo ali kaj je tisti, ki se nevronov poslužuje, gospod predavatelj ni povedal. Iz predavanja pa je izzvenelo, da ga sploh ni. Marsičesa namreč ni. Življenje se razvija do vedno popolnejših stopenj in si smoteno ustvarja organe, toda smotnostni kljub temu ni. Okolica deluje na živa bitja, ta pa reagirajo, gospod predavatelj je to celo matematično ponazoril, toda vzrokov in učinkov sploh ni. Inteligenca je odvisna od količine možganske substance, dasi tudi substance ni. Nekateri so se zaskrbljeno spogledovali, češ kaj se potem tako lepo razvija, če ničesar ni. Najbrž razvoj sam. Prav posebno pa še ni duhov. Da človek vidi, česa vse ni, mora imeti primerno število nevronov. Ne preveč, ne premalo. Opica ne vidi ne smotrov, ne vzrokov in učinkov, ne substance, ne duhov. Ima premalo nevronov. Človek bodočnosti tudi ne bo videl ne smotrov, ne vzrokov, ne substance, ne duhov. Imel bo preveč nevronov. Tudi gospod predavatelj vsega tega ne vidi, pa ni povedal, ali ima za to preveč ali premalo nevronov. — Znanstvena raven ukažljivega Maribora se je po teh predavanjih občutno dvignila.

di in je naravnost obupen. Borba za novi invalidski zakon se že dolgo let vrši; vsi dosedajni zakoni so prinašali samo poslabšanje in nove nedostatke ter nove udarce za vojne žrtve. Predsednik je izrazil nado, da bo novi zakon te največje krivice popravil ter vrnil invalidom to, kar jim po vseh človeških pravicah pripada. Tajniško poročilo je podal tajnik Pravič. V krajevnem odboru je organiziranih 465 članov in sicer 291 vojnih invalidov in 174 vojnih vdov. Mesto blagajnika Tratin-ka je poročal o društvenem gospodarskem položaju predsednik Geč: dohodek je bilo lani 38.570, izdatkov pa 38.178 din. Proračun predvideva 21.000 dinarjev dohodkov in istotoliko izdatkov. Obširno je potem obrazložil novi predlog invalidskega zakona podpredsednik občinskega odbora Marinko. Predsednik Geč je prečital pismo prevzvišnega knezoškofa dr. Ivana Tomažiča, v katerem želi lavantinski vladika, da bi se z novim invalidskim zakonom pravilno uredilo vprašanje jugoslovanskih invalidov, ki so za obrambo domovine toliko doprinesli. Za mestno občino in župana dr. Juvana je podal podžupan Franjo Zebot zagotovilo, da bo mesto Maribor vedno sočustvovalo z žrtvami svetovne vojne ter jim bo pomagalo, kolikor bo to le mogoče. Za poveljnika mesta generala Stan-obiloviča je izpregovoril polkovnik Cordašič. Ob zaključku so zborovalci sprejeli primerno resolucijo, ki jo je predložilo vodstvo.

Društvo primorskih emigrantov »Nanos« je imelo v Gambirnovi dvorani letni občni zbor. Vodil ga je predsednik prof. Bizjak, poleg njega so poročali še tajnik Hvala, blagajnik Cotič, gospodar Gulič, knjižničar Logar ter načelniki posameznih sekcij. Društvo šteje 756 članov ter se je lani živahno razvijalo. Denarnega prometa je imelo lani 64.464 din. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dosednji odbor.

Vojni oškodovanci. V Narodnem domu je imelo svoje zborovanje Društvo vojnih oškodovancev iz Primorskega in Koroskega. Vodil ga je predsednik Franc Novak, glavno poročilo pa je podal odvetnik dr. Fornazarič. Opozoril je, da tudi ljubljansko društvo agilno deluje ter je upati, da bodo vojni oškodovanci končno prišli do svojih upravičenih zahtev. Delegat iz Ljubljane dr. Pretner je govoril o delu ljubljanskega odbora.

Društvo imejiteljev hiše v Delavski koloniji je tudi imelo svoj občni zbor. Društvo ima 126 članov ter je lani zelo agilno delovalo za njihove koristi. Izvoljena je bila nova uprava s predsednikom Očko Ivanom na čelu.